

Skatteforvaltningsloven

Publisert: 01.03.2017 kl 10:08

Oppdatert: 06.02.2020 kl 10:08

Skatteforvaltningsloven trådte i kraft 1.1.2017 og gjelder for alle skatte- og opplysningspliktige. Denne artikkelen er for øvrig oppdatert med noen endringer som trår i kraft fra og med inntektsåret 2019.

Loven erstatter den tidligere ligningsloven samt skatteforvaltningsregler i merverdiavgiftsloven, tolloven, særavgiftsloven, motorkjøretøy- og båtavgiftsloven, petroleumsskatteloven, svalbardskatteloven, folketrygdloven, Jan-Mayen-skatteloven og artistskatteloven. Videre erstatter den noen regler som omhandlet skatt i forvaltningsloven.

Formål og endringer

Formålet med skatteforvaltningsloven var å gjøre regelverket mer tilgjengelig for bruker. Loven harmoniserte og samlet forvaltningsreglene for skatt og avgift til et systematisk, helhetlig og oversiktlig regelverk. Skatteforvaltningsloven medførte endringer i noen etablerte begreper. Tabellen under viser begreper som er anvendt i Skatteforvaltningsloven, samt begreper de da var ment å erstatte. Til høyre i tabellen vises begreper som

skattemyndighetene fremdeles godkjenner som alternativ begrepsbruk.

Begreper i Skatteforvaltningsloven	Gamle begreper	Godkjent alternativ begrepsbruk
Skattepliktig	Skattyter, avgiftssubjekt	Skattyter, avgiftssubjekt
Skattemelding	Selvangivelse, MVA-oppgave, Særavgiftsoppgave, omsetningsoppgave osv	
Melding	Oppgave	Oppgave (f.eks. aksjonæroppgave)
Fastsetting	Ligning	
Forhåndsfastsetting	Forhåndsligning	
Gjennomsnittsfastsetting	Gjennomsnittsligning	
Fastsetting av skattegrunnlag	Ligningsbehandling	
Skatleggingsperiode	Inntektsår, termin	Inntektsår, termin
Skattefastsettingsår	Ligningsår	
Skattefastsettingsgrunnlag	Ligningsgrunnlag	Fastsettingsgrunnlag
Fastsatt skatt	Utlignet skatt	Skatteberegning
Tredjepartsopplysninger	Ligningsoppgave	

Formuesverdi	Likningsverdi (formue)	
Skattemyndighet	Ligningsmyndighet, avgiftsmyndighet	
Oppgaveplikt	Opplysningsplikt	
Skjønnsfastsetting	Skjønnsligning	
Tilleggsskatt	Tilleggsskatt, tilleggsavgift MVA og særavgift	
Utskrift av grunnlag for skatt	Utskrift av ligning	

Som følge av at regelverket ble harmonisert, medførte loven endringer for noen skatte- og avgiftsregler, mens den for andre tilsvarende regler ble en videreføring av tidligere rett. Det er spesielt verdt å merke seg følgende i Skatteforvaltningsloven:

- Fastsettingsmodell for formues- og inntektsskatt mv.
- Frister for endring av fastsetting
- Regler for administrative reaksjoner (tilleggsskatt, tvangsmulkt mv.)
- Adgang til å klage på bindende forhåndsuttalelser

Fastsettingsmodell for formues- og inntektsskatt mv.

Tidligere var det skattemyndighetene som fastsatte og beregnet grunnlaget for inntektsskatt. Skattyter hadde kun en opplysningsplikt ved å levere skattemeldingen. Med Skatteforvaltningsloven ble fastsettingsmodellen for formues- og inntektsskatt mv. samordnet og mer lik som for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift.

Grunnlaget for formues- og inntektsskatt og petroleumsskatt fastsettes nå når skattepliktig leverer skattemelding (egenfastsetting). Skattemyndighetene foretar skatteberegning på fastsatt grunnlag (delvis egenfastsetting). Dette skiller seg fra merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, særavgifter og merverdiavgiftskompensasjon, hvor skattepliktig både fastsetter og beregner skatten selv (fullstendig egenfastsetting).

Fra og med inntektsåret 2019 er det i Skatteforvaltningsloven § 8-2 tillagt et nytt femte ledd som fritar skattepliktig, som bare har inntekt skattlagt etter kapittel 19 i skatteloven (kildeskatteordning), fra å levere skattemelding. For denne gruppen skattepliktige skal arbeidsgiverne levere melding om lønnstrekk etter reglene i a-opplysningsloven, herunder såkalt pay-as-you-earn ordning (PAYE).

[For mer informasjon om ny kildeskatteordning, se egen verdt å vite-artikkel.](#)

Frister for endring av fastsetting

Skattemyndighetenes adgang til å endre uten klage

Skattemyndighetene har rett til å endre fastsetting innen fem år. Forutsetningen for at skattemyndighetene har adgang til å endre en skattefastsettelse, er at fastsettelsen er uriktig eller skattyter ikke har foretatt en fastsettelse. Skattemyndighetene vil alltid vurdere konkret hvorvidt det foreligger tilstrekkelig grunn til å foreta en endring.

Tidligere hadde skattemyndighetene en tiårsfrist til å endre ligningen på inntekts- og formuesskatt. Det er fortsatt en tiårsfrist, men kun for tilfeller som gjelder illeggelse av skjerpet tilleggsskatt eller straffbare forhold. Skattemyndighetenes endringsadgang er således skjerpet ettersom hovedregelen nå er redusert fra ti til fem år.

Det tas videre ikke lenger hensyn til tilfeller der endring er til ugunst for skattepliktig eller der opprinnelig skattefastsettelse bygger på riktige faktiske opplysninger. Tidligere var skattemyndighetenes endringsadgang i slike tilfeller begrenset til to og tre år, og ny femårsfrist etter Skatteforvaltningsloven er således lempeligere enn før.

For øvrig erstattet femårsfristen i Skatteforvaltningsloven, to- og tiårsfristen i Merverdiavgiftsloven, tiårsfristen i Merverdikompensasjonsloven og de ulovfestede fristregler på særavgifts- og motorkjøretøyavgiftsområdet.

Skattemyndighetene kan treffe vedtak om endring av skattefastsetting overfor den som har trekkplikt etter den nye kildeskatteordningen og for øvrig artistskattloven, Svalbardskatteloven og Jan Mayen-skatteloven.

Skattepliktiges rett til å endre fastsettelsesgrunnlaget

Skattepliktig har rett til å endre grunnlaget for fastsetting ved å sende inn en endringsmelding innen tre år. Det er da en forutsetning at skattemyndighetene ikke allerede har sendt ut varsel om mulig endring av samme forhold.

For inntekts- og formueskatt ble endringsadgangen utvidet med Skatteforvaltningsloven, mens den for merverdiavgift er en videreføring av tidligere rett.

Regler for administrative reaksjoner (tilleggsskatt, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr)

Reglene for administrative reaksjoner i Skatteforvaltningsloven samordnet og avløste tidligere reaksjonsformer fra de ulike lovene på skatte- og avgiftsområdet. Tvangsmulkt kan ilegges i forkant for å skape et oppfylleelsespress, mens tilleggsskatt og overtredelsesgebyr kan anvendes i etterkant som sanksjoner på lovbrudd.

TVANGSMULKT

Manglende levering av selvangivelse kunne tidligere medføre forsinkelsesavgift, mens forsinket levering av omsetningsoppgave kunne medføre forhøyet utgående merverdiavgift. Tvangsmulkt ble tidligere kun benyttet overfor tredjeparter som ikke etterkom plikten til å gi opplysninger og medvirke til kontroll.

Skattemyndighetene kan etter Skatteforvaltningsloven benytte seg av tvangsmulkt også overfor skattepliktige dersom pliktige opplysninger ikke er gitt innen fastsatt frist og i henhold til lov. Tvangsmulkt kan også ilegges dersom det er åpenbare feil i opplysningene som er gitt.

I denne forbindelse er det verdt å merke seg at arbeidsgivere, fra og med 1.1.2019, også har plikt til å gi opplysninger om ytelser som arbeidstakere i tjenesteforhold mottar fra tredjeparter, herunder eksempelvis bruk av oppsparte bonuspoeng i tjenesteforhold på private flyreiser.

For mer informasjon om arbeidsgivers plikt i forbindelse med naturalytelse mottatt fra tredjepart, se egen verdt å vite-artikkel.

TILLEGGSSKATT

Reglene om tilleggsskatt i Skatteforvaltningsloven er i det vesentlige en videreføring av reglene fra ligningsloven. Samordning av de ulike skatte- og avgiftsområdene har derfor medført til dels lavere tilleggsskatt enn tidligere for enkelte skatter og avgifter.

Skatteforvaltningsloven har også bidratt til en lempeligere behandling av de skattepliktige, ettersom loven åpnet for mer bruk av unnskyldningsgrunner.

OVERTREDELSESSEMBYR

Som tidligere kan det også etter Skatteforvaltningsloven gis overtredelsesgebyr for manglende etterlevelse av plikter til å føre og oppbevare personallister. Med loven kan overtredelsesgebyr videre ilegges tredjeparter som ikke etterkommer plikten til å gi opplysninger og medvirke til kontroll. Det er da en forutsetning at tvangsmulkt ikke er ilagt for samme forhold tidligere.

Adgang til å klage på bindende forhåndsuttalelser

Reglene om bindende forhåndsuttalelse i Skatteforvaltningsloven er i hovedsak en videreføring av tidligere rett innenfor ligningsloven, merverdiavgiftsloven og petroleumsskatteloven. I Skatteforvaltningsloven omfattes nå også særavgifts- og motorkjøretøyavgiftsområdet av reglene om bindende forhåndsuttalelse.

Den store endringen er at det med Skatteforvaltningsloven nå er åpnet for å kunne klage på en forhåndsuttalelse.

For mer informasjon om [bindende forhåndsuttalelser](#), se egen "verdt å vite"-artikkel.

Om KPMG

Hold deg oppdatert

Redaktør for Verdt å vite

© KPMG AS and KPMG Law Advokatfirma AS, Norwegian limited liability companies and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.